

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

**Aktivní politika zaměstnanosti zaměřená
na nezaměstnané do třiceti let**

Bc. Pavla Navrátilová

© 2015 ÚZU v Praze

Souhrn

Předmětem této diplomové práce jsou nástroje aktivní politiky zaměstnanosti a metody práce v oblasti poradenství zaměřené na mladé nezaměstnané do třiceti let, uplatňované na krajské pobočce Úřadu práce v Olomouci.

V teoretické části jsou definovány základní pojmy s danou problematikou související a pozornost je věnována také zakotvení pasivní a aktivní politiky zaměstnanosti v systému práva. Podrobněji se pak tato část zaměřuje na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti a metody jejich aplikace.

Praktická část zahrnuje stručnou socio-ekonomickou charakteristiku Olomouckého kraje, doplněnou o údaje o vývoji trhu práce v posledním období a především vlastní empirická šetření. Stěžejní dotazníkové šetření je zaměřeno na zkoumání dosavadních pracovních zkušeností cílové skupiny, druhů a intenzity aktivit, které mladí nezaměstnaní vyvíjejí za účelem získání zaměstnání a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, které hodlají využít pro vyřešení své nezaměstnanosti. Empirická část je doplněna o rozhovory s pracovníky Úřadu práce a zúčastněné pozorování při informativní skupinové schůzce uchazečů o zaměstnání pořádané Informačním a poradenským střediskem úřadu. Výsledkem analýzy získaných informací jsou návrhy opatření k optimalizaci využití nástrojů a metod práce v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti ve vztahu k dané cílové skupině.

Klíčová slova: nezaměstnanost, trh práce, pasivní a aktivní politika zaměstnanosti, Úřad práce, uchazeč o zaměstnání, poradenství, dotazník

Cíle a metodika

Hlavním cílem práce je zmapovat příležitosti na pracovním trhu pro mladé do 30 let a analyzovat potenciál využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti u této cílové skupiny. Dalším cílem je na základě zpracování, interpretace a vyhodnocení výstupů z dotazníkového šetření, prováděného v rámci skupinového poradenství na krajské pobočce Úřadu práce v Olomouci navrhnout opatření k optimalizaci využití těchto nástrojů a metod práce v oblasti poradenství. Využity budou jak kvantitativní tak kvalitativní výzkumné metody. Z výzkumných technik půjde také o studium dokumentů. V teoretické části bude toto studium zahrnovat především dostupnou

literaturu, dále právní dokumenty, interní dokumenty úřadu a příslušné internetové zdroje. Ve výzkumné části budou uplatněny techniky dotazování, a sice nestandardizované rozhovory s pracovníky Úřadu práce pro získání prvotních informací a polostandardizovaná dotazníková šetření mezi uchazeči o zaměstnání prováděná v rámci skupinového poradenství. Výzkumná část bude doplněna o zúčastněné pozorování v rámci skupinového poradenství.

Shrnutí a závěr

Pracovníci krajské pobočky Úřadu práce v Olomouci jsou následováníhodným příkladem aktivního přístupu k řešení nezaměstnanosti mladých, především s ohledem na úroveň odborného poradenství. Jako první pobočka v České republice v souladu se strategií Evropské unie „Záruka pro mladé“ a potažmo normativní instrukcí Ministerstva práce a sociálních věcí vypracovali program nazvaný „Mladí do 25 let a do 4 měsíců evidence na ÚP“ a uvedli do praxe ucelenou koncepci práce s touto cílovou skupinou, kterou později dokonce rozšířili o uchazeče do 30 let. Zavedli individuální akční plány, povinné skupinové informativní schůzky a nabízejí individuální specializované poradenství dle potřeb a zájmů jednotlivých klientů. Realizací tohoto programu tak poskytují zvýšenou péči téměř jedné čtvrtině všech registrovaných nezaměstnaných.

Do prezentace v rámci povinného skupinového poradenství se doporučuje zařadit některé aktivizační prvky, aby tato měla více interaktivní formu. Výzkum poukázal na vysoký podíl osob se základním vzděláním, malé zastoupení řemeslných profesí vysokou poptávku po pracovním uplatnění v oblasti obchodu a služeb, ale také v pomocných málo kvalifikovaných profesích. Byla vyslovena některá doporučení týkající se oblasti poradenské činnosti pracovníků ve službách zaměstnanosti. Pozornost je třeba zaměřit především na žáky posledních ročníků základních škol a při poradenské práci usilovat o harmonizaci nabídky a poptávky na trhu práce. Bylo by rovněž užitečné zahrnout do systému rekvalifikací výuku jazyků. Intenzivnější práci s mladými nezaměstnanými brání nedostatečné personální kapacity referátu zprostředkování Úřadu práce a vysoká byrokratická zátěž. Registrovaní uchazeči, kteří nechtějí pracovat, se tak mohou práci snadněji vyhýbat. Pracovníci referátu poradenství se soustředí především na ty, kteří jeví o práci zájem nebo se chtějí vzdělávat. Jejich role je v této oblasti tudíž klíčová.

Aktivní politika zaměstnanosti je sice pouze podpůrným nástrojem, protože hlavní úlohu sehrává prostředí svobodného trhu, přesto je nástrojem dosti účinným, je-li využívána efektivně tam, kde mechanismy volného trhu samy o sobě nestačí.

Výběr ze zdrojů

KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2013, 242 s. ISBN 978-80-245-1930-2.

LEPIČ, Martin. *Ekonomický vývoj a kvalifikační požadavky trhu práce v ČR v letech 2000-2020*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Středisko vzdělávací politiky, 2013, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7290-719-9.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 1.vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994, 151 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-901424-9-4.

SIROVÁTKA, Tomáš. *Hodnocení efektivity programů aktivní politiky zaměstnanosti v ČR*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, výzkumné centrum Brno, 2006, 187, 5 s. ISBN 80-87007-06-9.

SIROVÁTKA, Tomáš, ŠIMÍKOVÁ, Ivana. *Politika zaměstnanosti a další opatření na trhu práce v dlouhodobé perspektivě a v průběhu krize*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2013, 95, 3 s. ISBN 978-80-7416-114-8.

ŠAFRÁNEK, Ladislav. *Nezaměstnanost: jak ji neznáme a jak jí čelit*. Praha: Orego, 2011, 118 s. ISBN 978-80-87528-03-7.

ŠIMEK, Dušan. *Sociologie práce*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1997, 82 s. ISBN 80-7067-705-8.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Záruka pro mladé! [online]. [cit. 2015-09-02]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs>.